

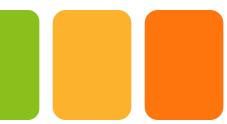
A Resilience Curriculum for Early and Primary Schools in Europe (RESCUR)

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

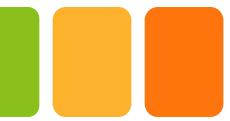
Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska
Zagreb, 18. 12. 2015. godine

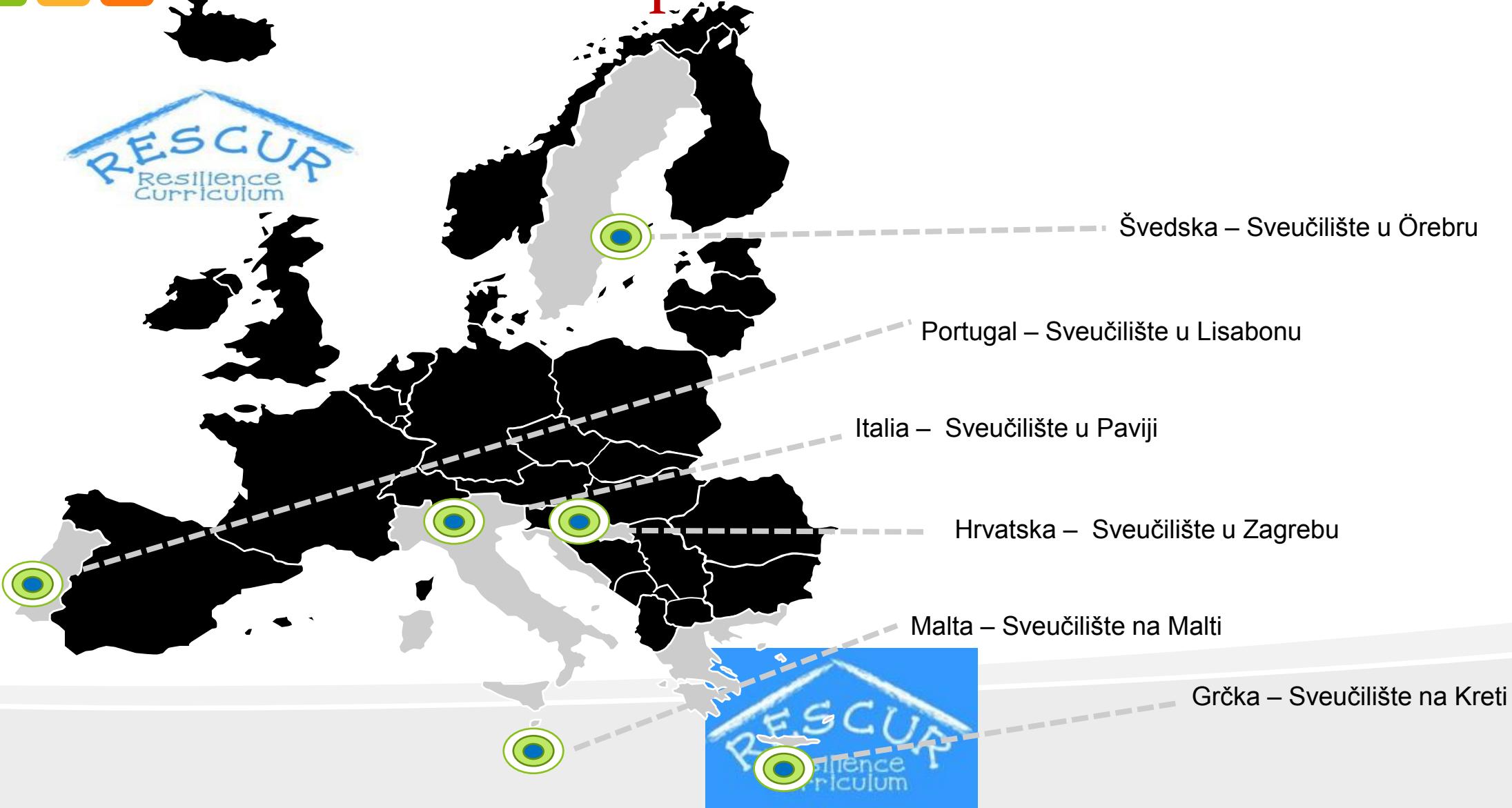
Kurikulum otpornosti za djecu predškolske i osnovnoškolske dobi u Europi

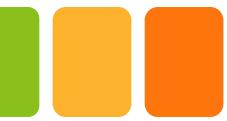
- Trogodišnji EU LLP Comenius projekt (2012-2015)
- 6 partnera

RESCUR u Europi

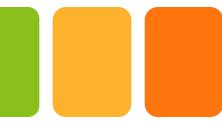

Cilj i svrha projekta

- Razvoj europskog kurikuluma za razvoj otpornosti za djecu predškolske i školske dobi putem interkulturnalne i međunarodne suradnje među ustanovama – projektnim partnerima , oslanjajući se na njihove različite snage i iskustvo

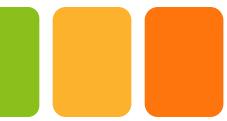

Prije početka: fokus grupe na temu otpornosti

- Primjeri odgovora na pitanje: „**Tko su otporni ljudi?**” (Za djecu je pitanje prilagođeno dobi.)
- Odgajatelji: *Emocionalno stabilni, uče iz teškoća, intrinzično motivirani. Svaki odgajatelj mora biti otporan.*
- Djeca: *Dobri su, pomažu jedni drugima, imaju puno prijatelja. Kad si tužan, dobro je imati prijatelje.*
- Roditelji: *Oni ne nose probleme kući; žive sada i ovdje; ne izbjegavaju probleme, odmah ih rješavaju.*

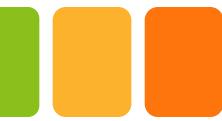

Roditeljska očekivanja od vrtića

- Da se djeca nauče izboriti za svoja prava (asertivno ponašanje)
- „Da čvrsto stoje na svojim nogama”
- Odgovarajuće ponašanje
- Sposobnost suočavanja s neuspjehom
- Životne vještine
- Sigurno okruženje za djecu

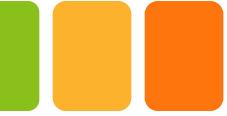

Osnovne projektne aktivnosti

- PRVA GODINA: razvoj univerzalnog kurikuluma za predškolsku djecu i djecu mlađe školske dobi
- DRUGA GODINA: pokušna primjena i evaluacija kurikuluma
- TREĆA GODINA: revidiranje kurikuluma i njegovo izdavanje
- paralelno se pišu i priručnik za roditelje kojem je svrha poticanje aktivnog sudjelovanja roditelja u razvoju otpornosti djece i vodič za odgojitelje/učitelje

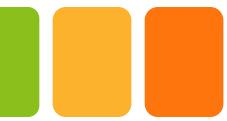

Svrha pokusne primjene - pilot-projekta

- Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu bio je zadužen za razvoj aktivnosti koje se odnose na unapređivanje komunikacijskih vještina. Kako bismo razvili što je moguće kvalitetniji priručnik, u jesen 2014. godine proveden je pilot-projekt u kojem smo provjerili ostvaruju li se predviđenim aktivnostima očekivani ciljevi i ishodi učenja te jesu li one napisane na način koji je prihvatljiv odgojiteljima/učiteljima te samoj djeci.

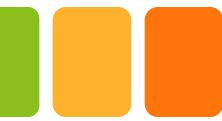

Pokusna primjena i evaluacija kurikuluma

- **Varaždin:**
 - 8 odgajatelj(ic)a i 5 učiteljica
 - oko 200 vrtićke djece i 120 školske djece
- **Zagreb:**
 - 6 odgojiteljica i 4 učitelj(ic)a
 - Oko 150 vrtićke djece i 80 školske djece

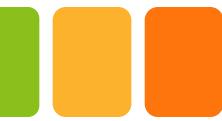

Povratne informacije

- Opći dojam o kurikulumu je pozitivan.
- Odgajatelji i učitelji smatraju da je kurikulum koristan, zanimljiv, upotrebljiv i primijenjen djeci.
- Većina aktivnosti provedena je bez većih poteškoća.
- Nešto novo, što se svidjelo i djeci i odgajateljima i učiteljima, bile su aktivnosti za početak (mindfulness aktivnosti).

Konačni rezultati projekta

- 3 PRIRUČNIKA ZA ODGOJITELJE/UČITELJE:
 - Priručnik za razvoj otpornosti predškolske djece
 - Priručnik za razvoj otpornosti mlađe školske djece (početni razredi)
 - Priručnik za razvoj otpornosti starije djece (9-11 godina)
- 1 PRIRUČNIK ZA RODITELJE
- 1 VODIČ ZA ODGOJITELJE/UČITELJE

Načela kurikuluma

SPIRALAN

s identificiranim ključnim temama, od predškolske do školske dobi

INTEGRIRAN

u školski kurikulum, a ne dodatne aktivnosti

FORMALNO VREDNOVAN

od strane odgojitelja/učitelja i djece/učenika

INTERKURIKULARAN

prožimanje različitih kurikularnih područja i aspekata nastave

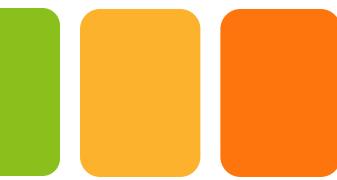
EUROPSKI IDENTITET I RAZLIČITOST

TEMELJEN NA POKAZELJIMA (DOKAZIMA) USPJEŠNOSTI

RAZVOJNI I INKLUZIVAN

fleksibilan i osjetljiv na posebne odgojno-obrazovne potrebe različitih skupina djece/učenika

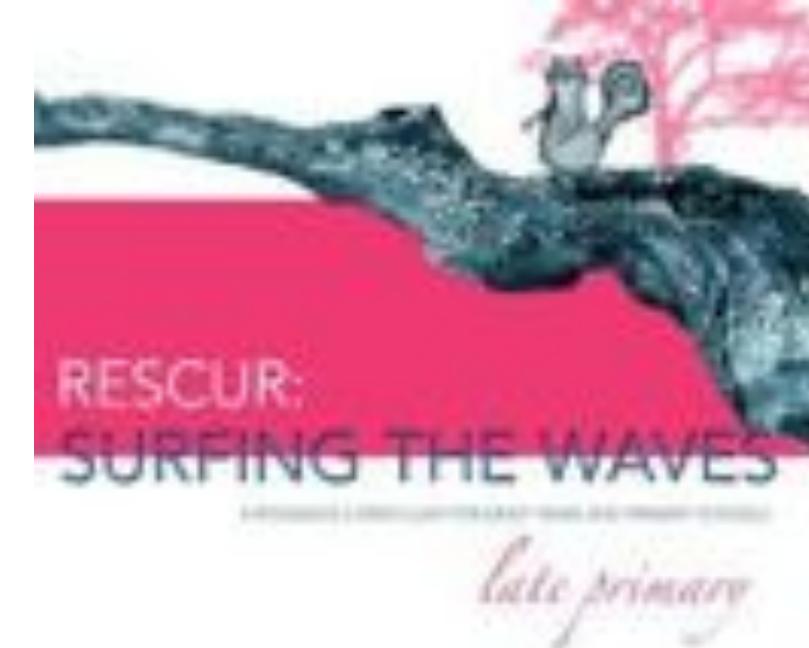
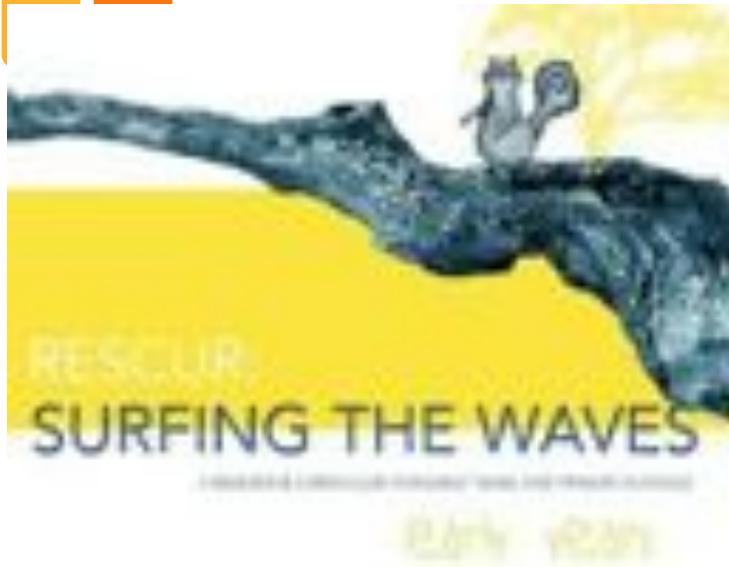

Rescur stranica

www.rescur.eu

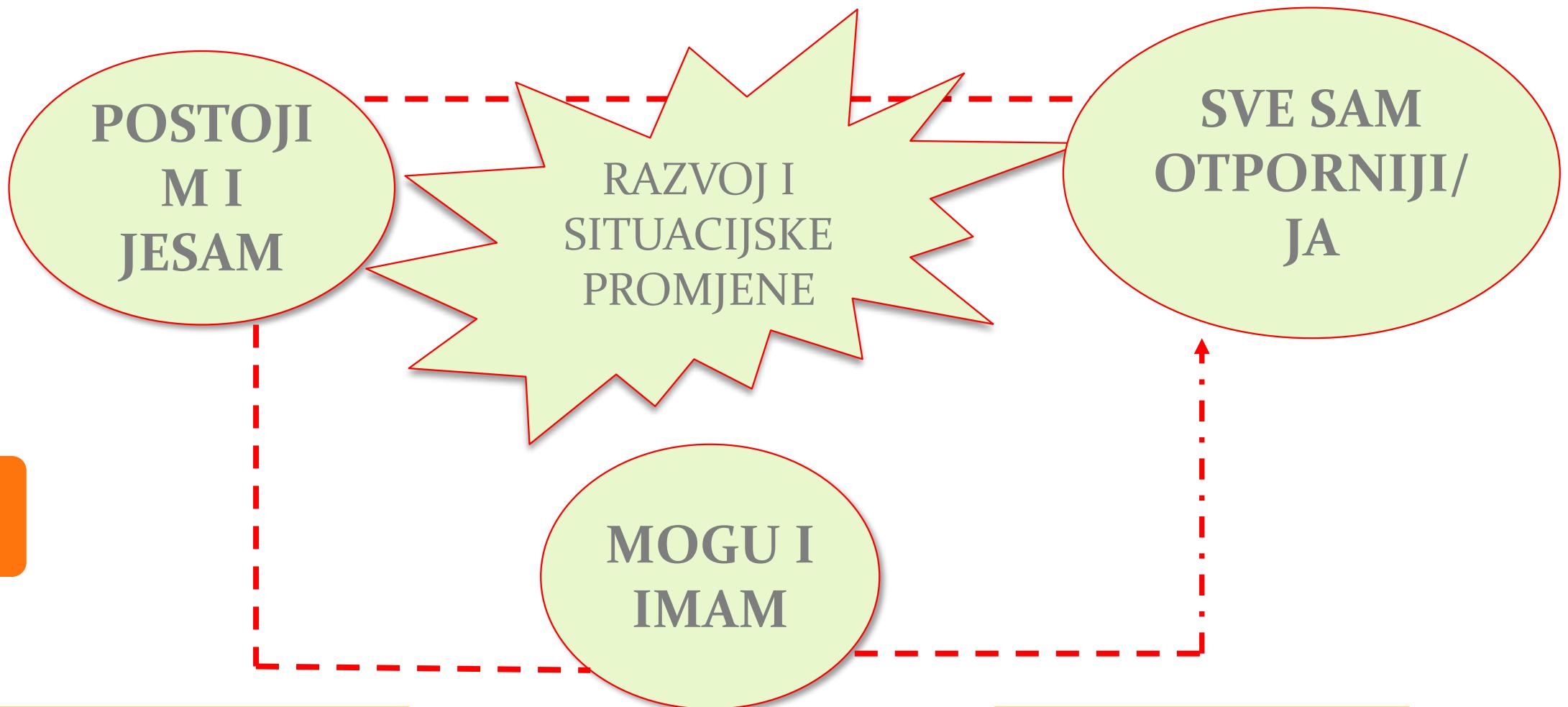
PRIRUČNICI ZA RAD S DJECOM

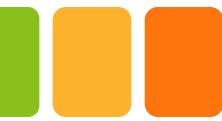

Otpornost

vlastitim snagama
savladati izazove,
istodobno nastavljati
rasti i napredovati

Organizacija kurikuluma

SAFE pristup

- Sequenced step-by-step training approach - postupnost
- Active forms of learning - aktivno učenje
- Focus sufficient time on skill development - nema žurbe
- Explicit learning goals - jasni ishodi učenja

TEME

1. RAZVOJ KOMUNIKACIJSKIH VJEŠTINA

2. USPOSTAVLJANJE I ODRŽAVANJE ZDRAVIH ODNOŠA

3. RAZVIJANJE POZITIVNOG MIŠLJENJA

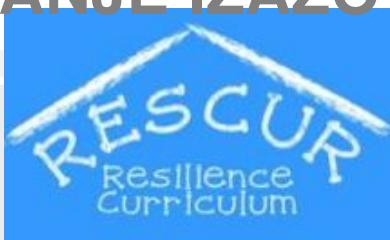
4. RAZVOJ SAMOODREĐENJA

5. IZGRADNJA OSOBNE SNAGE

6. PRETVARANJE IZAZOVA U PRILIKE

Podtema 1: Učinkovita komunikacija

TEMA 1: Razvoj komunikacijskih vještina

Podtema 1 Učinkovita komunikacija

CJELINA 1	CJELINA 2	CJELINA 3
Učinkovito slušanje	Razumijevanje emocija u komunikaciji	Razmjena ideja, Suradnja, pregovaranje

Podtema 2 Asertivnost

CJELINA 1	CJELINA 2	CJELINA 3
Izražavanje osjećaja i potreba	Zauzimanje za sebe	Asertivno rješavanje sukoba

Vještina učinkovite međuljudske komunikacije je proces svladavanja aktivne i interaktivne vještine i kompetencije u komunikaciji, izražavanju i logici pa je upravo ova vještina nužna za stvaranje održivog i visokokvalitetnog odnosa među ljudima. Komunikacija ne završava kada pošaljemo poruku i kada na nju odgovori onaj kome smo je uputili. Važno je da poruka bude jasna i ispravno shvaćena. Dvosmjerni tijek komunikacije u sadržajnom smislu obiluje porukama o tome što sudionici razgovaraju, misle, osjećaju, namjeravaju. U odnosnom smislu, radi se o pridavanju važnosti onome što drugi izjavljuje, pokazivanju interesa kroz postavljanje pitanja o idejama i namjerama sugovornika.

Prvi set aktivnosti Vještina učinkovitog slušanja omogućava djetetu upoznati, razumjeti i prihvati drugu osobu. Ovo je zahtjevna vještina i za odrasle, ali je važan preduvjet za učenje vještine davanja povratnih informacija i iskazivanja empatije, što je sadržaj drugog seta aktivnosti. Empatija je sposobnost uživljavanja u emocionalna stanja druge osobe i razumijevanje njenog položaja na osnovu percipirane ili zamišljene situacije u kojoj se ta osoba nalazi. Radi se o životnim vještinama koje je moguće potaknuti dodatnim vježbanjem, a koje pridonose razvoju otpornosti djeteta i zajednice u kojoj takvo dijete živi. Davanje učinkovite povratne informacije je moguće jedino ukoliko u osnovi odnosa postoji prihvatanje i težnja za razumijevanjem i dijeljenjem osjećaja i misli te razumijevanjem uzroka ponašanja. Povratna informacija bez empatije može biti učinkovita za utjecaj na tuđe ponašanje, ali je pogubna za građenje odnosa pripadanja i povjerenja. Treći set aktivnosti Komuniciranje ideja, suradnja i pregovaranje odnosi se a to kako djeca mogu unaprijediti svoje komunikacijske vještine koristeći pregovaranje i suradnju.

CJELIN
A 1

UČINKOVITO SLUŠANJE

- Biti osjetljiv za različite zvukove iz okoline – slušati pažljivo.
- Slušati što govore drugi.
- Razumjeti što druga osoba govori.

CJELIN
A 2

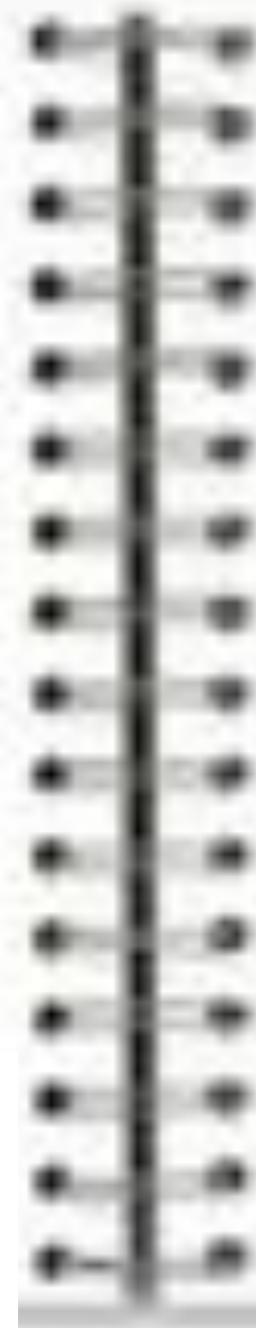
RAZUMIJEVANJE EMOCIJA U KOMUNIKACIJI

- Prepoznati i imenovati radost, tugu, ljutnju i strah na osnovu izraza lica i govora tijela.
- Biti osjetljiv na potrebe osobe koja ima teškoću.
- Razumjeti kako se drugi osjećaju na osnovu promatranja njihovog neverbalnog ponašanja.

CJELIN
A 3

KOMUNICIRANJE PREGOVARANJE IDEJA; SURADNJA;

- Razumjeti da postoji više od jednog rješenja u određenoj situaciji.
- Predlagati kako promijeniti događaj da bi se došlo do rješenja u kojem su svi pobjednici.
- Uočiti i razumjeti da je suradnja ponekad jedini način za riješiti problem.

Savjeti za odgojitelj(ic)e

Formirajte u nekom izdvojenom dijelu sobnog prostora „kutić slušanja“ i neka on tu bude neko vrijeme (barem dva tjedna). U kutić postavite dva stolca koji će biti označeni znakovima: stolac za onoga tko želi nešto ispričati i stolac za onoga koji u određenom dijelu dana želi biti slušač. U početku povremeno bez riječi sjedite Vi na jedan od ovih stolaca kako bi djecu motivirali na korištenje mogućnosti govorenja i slušanja. Ovo je važno i zbog toga što je za neke izjave potreban pravi trenutak i dijete mnogo toga nije spremno reći kada ga mi o tome pitamo. Važno je da zna da smo mu dostupni u nekom dijelu dana. Osim toga odrasli su dobar model za djecu i veća je vjerojatnost da će i oni preuzimati uloge slušača ili govornika ako vide da je to i Vama zanimljivo. Ukoliko djeca budu koristila „kutić govorenja i slušanja“ on može postati stalni i postupno se nadograđivati s novim stolcima – za davanje i primanje pohvale, za davanje i primanje zagrljaja, za traženje i davanje savjeta i sl. Možete ga tada nazvati i „kutić brzih popravaka“.

U svakodnevnim situacijama koristite svaku priliku da podsjetite djecu da pažljivo slušaju jedni druge. Budite model za slušanje.

U mirnom dijelu sobe, najbolje u kutu, oformite šumske kutić sa velikim lutkama ili slikama Sherlocka i Zelde. Napravite ploču sa džepovima za male lutke (Sherlocka i Zelde) i maske za četiri osnovne emocije. Svako dijete može ponijeti lutku kući i odjenuti je uz pomoć roditelja. Lutka se može dovesti u šumski kutić gdje se može požaliti ili samo razgovarati s velikim Scherlockom i Zeldom. Ovisno o ranijem dogovoru za vikend ili posebnim situacijama, veliki Sherlock ili Zelda mogu se uzeti kući.

Budite svjesni da empatija čini djecu boljom u njihovim odnosima. Kada nema empatije, djeca trebaju pomoći da razumiju druge. Korisno je opisati njihove osjećaje – jer to je nekoj djeci teško.

Napravite ilustracije u vezi s onim što na ovu temu radite.

Aktivnost 1: Pogodi po zvuku!

Cilj

Biti osjetljiv za različite zvukove iz okoline – slušati pažljivo.

Ishodi učenja. Na kraju ove aktivnosti moći će:

Pažljivije slušati, usporediti i razlikovati zvukove.

Razina

Osnovna

Potreban pribor

Parovi boćica punjenih različitim sadržajem (pikule, kamenčići, pjesak, riža, kovanice i slično), glazba koja predstavlja Zeldu i Sherlocka, radni listić „Pogodi po zvuku“

Tijek aktivnosti

1. Započnite s aktivnošću za usmjerenje pažnje.
2. Sjednite zajedno s djecom u krug. Recite djeci da imate boćice s različitim sadržajem. Uzmite u ruku dvije boćice i recite im da je jedna boćica napunjena rižom, a druga pjeskom. Protresite jednu boćicu, a zatim drugu i pitajte ih prepoznaju li s čim je boćica napunjena. Zatim protresite i ostale boćice. Stanite u sredinu kruga i protresite različite boćice jednu po jednu. Zamolite nekoliko djece ili nekoga od djece da pogode što se u boćici nalazi. Nakon pogadanja, pitajte djecu koji su zvukovi glasni, koji su tiši, koji im se zvukovi sviđaju, koji ne i zašto.
3. Razmjestite boćice po površini kruga. Dok djeca sjede u krugu, četvero djece dobiva zadatak pronaći dvije boćice s identičnim sadržajem. Ostala djeca potvrđuju jesu li boćice par. Nakon uspješno obavljenog zadatka, djeca koja su u krugu moraju zažimiriti, a djeca koja su riješila zadatak mijenjaju raspored boćica u krugu kako bi sljedeća grupa djece mogla pronaći novi par.
4. Potom protresite jednu boćicu, a djeci dajte zadatak da pogode što je u boćici.
5. Pozovite djecu da upoznaju Zeldu i Sherlocka. Recite im: „Sada poslušate ove zvukove.“ Pustite glazbu. Jedan zvuk predstavlja ježicu Zeldu, a drugi Sherlocka vjeverca. „Poslušajmo još jednom.“ Pustite glazbu ponovno i pitajte djecu „Što mislite koji zvukovi nam pričaju priču o vjevercu Sherlocku?“. Nakon toga pustite neka svira malo glazbe u kojoj čujemo samo flautu: „Što sad Sherlock radi?“. „A sada da čujemo Zeldu (čelo).“ „Što sada radi Zelda?“ Pustite u pozadini malo glazbe u kojoj se čuju i flauta i čelo i pitajte djecu: „Što možete sada čuti? Mislite li da su se sreli? Što rade?“
6. Podsjetite djecu na pravilo da učinkovito slušanje uključuje punu pažnju.

Aktivnost kod kuće

Predložite djecu da uz pomoć roditelja izrade zvezdike sa zvukovima tako da kutijice pune različitim zvukovima budu slične. Predložite da djece učinkovito slušaju zvukove i nazovu ih. „Zvuk je...“

POGODI PO ZVUKU!

Za roditelje:

Sigurno kod kuće imate metalnu kutiju koju možete čvrsto zatvoriti. Upotrijebite ju za igru s djetetom; stavite unutra različite stvari koje možete naći u vašem kućanstvu (npr.: rižu, šećer, grah, kamenčići, slatkiše itd.). Dijete treba uzeti kutiju, protresti je i probati pogoditi što je unutra. Ovu igru igrate u potpunoj tišini. Ako dijete želi, ono može potajno ispuniti kutiju nečim po svom izboru i onda vi možete pogadati što je unutra.

Napišite na komad papira zvukove koje je dijete odmah prepoznalo (++), one koje je prepoznalo nakon nekoliko pokušaja (+/-) i one koje je naučilo prepoznavati tek tijekom

Što je u kutiji?

+ +/- ++

posteri

glazba

slikovnica

maskote

otpornost

Vježbe za uvođenje u aktivnost

**Kutić
otpornosti**

Glavni likovi programa

Zelda

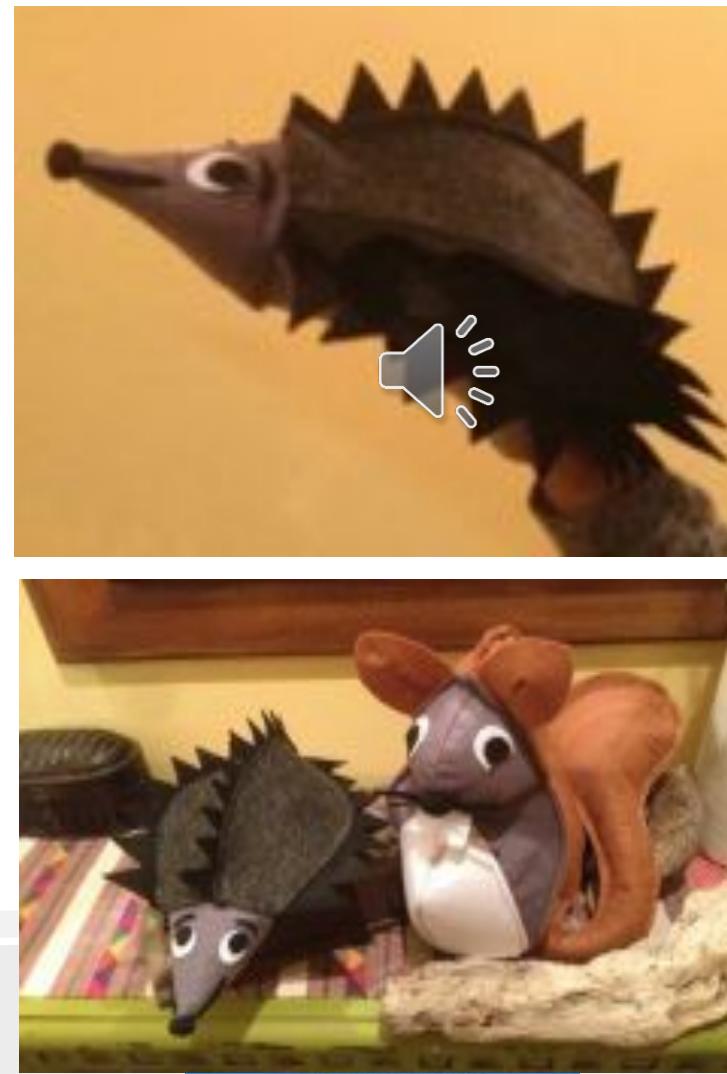

Sherlock

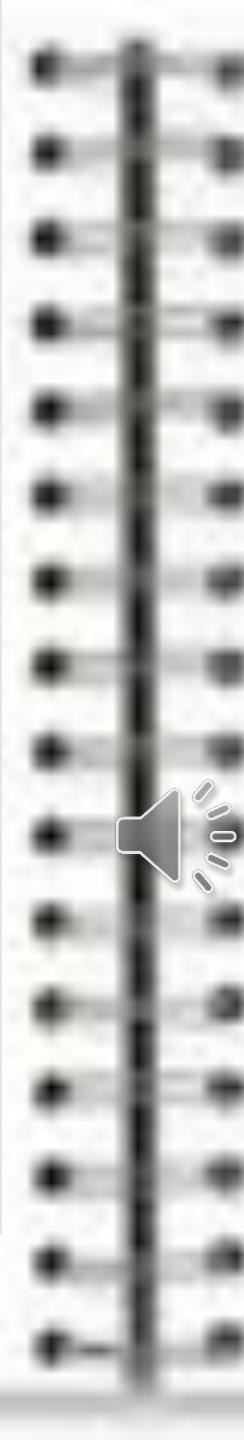
Lutke za prste

Kutić otpornosti

Skupina odgojitelj(ic)a je objasnila kako su organizirale kutak otpornosti u svojoj skupini. U jedan kut su postavile veliki šareni transparent s nazivom programa kojeg su izradila djeca. Potom su postavili veliki komad tkanine od kojeg su izradili šumu i jedno veliko stablo. Zalijepili su Sherlocka na stablo, a Zeldu ispod stabla. Kad god rade neku aktivnost, odgojitelji(ce) zapišu nekolicinu dječjih ideja; na primjer, kako se Zelda može osjećati bolje, Zeldin plan djelovanja, Sherlockova tajna, pouka priče, ili ključne riječi aktivnosti. Odgojitelji(ce) koriste kutak u svakodnevnom životu skupine; na primjer, kada djeca trebaju razmisliti o tome što bi likovi rekli u nekoj situaciji ili kada djeca žele pročitati neke ideje koje su izložene u kutku.

Tematski posteri

Svaka tema ima svoj poster na kojem piše slogan koji izražava bit teme:

Tema 1: Slušamo i razumijemo

Tema 2: Gradimo snažne odnose

**Tema 3: Razmišljamo pozitivno,
osjećamo se sretno**

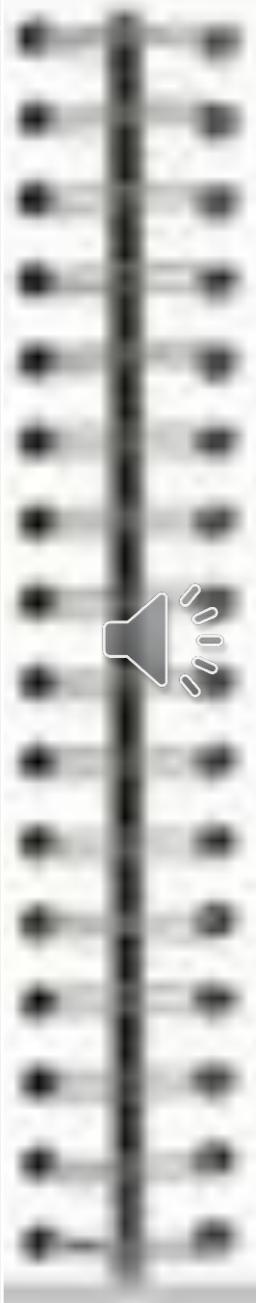
**Tema 4: Možemo to, i učinit ćemo
to**

**Tema 5: Nadograđujemo svoje
snage**

Tema 6: Savladat ćemo prepreke

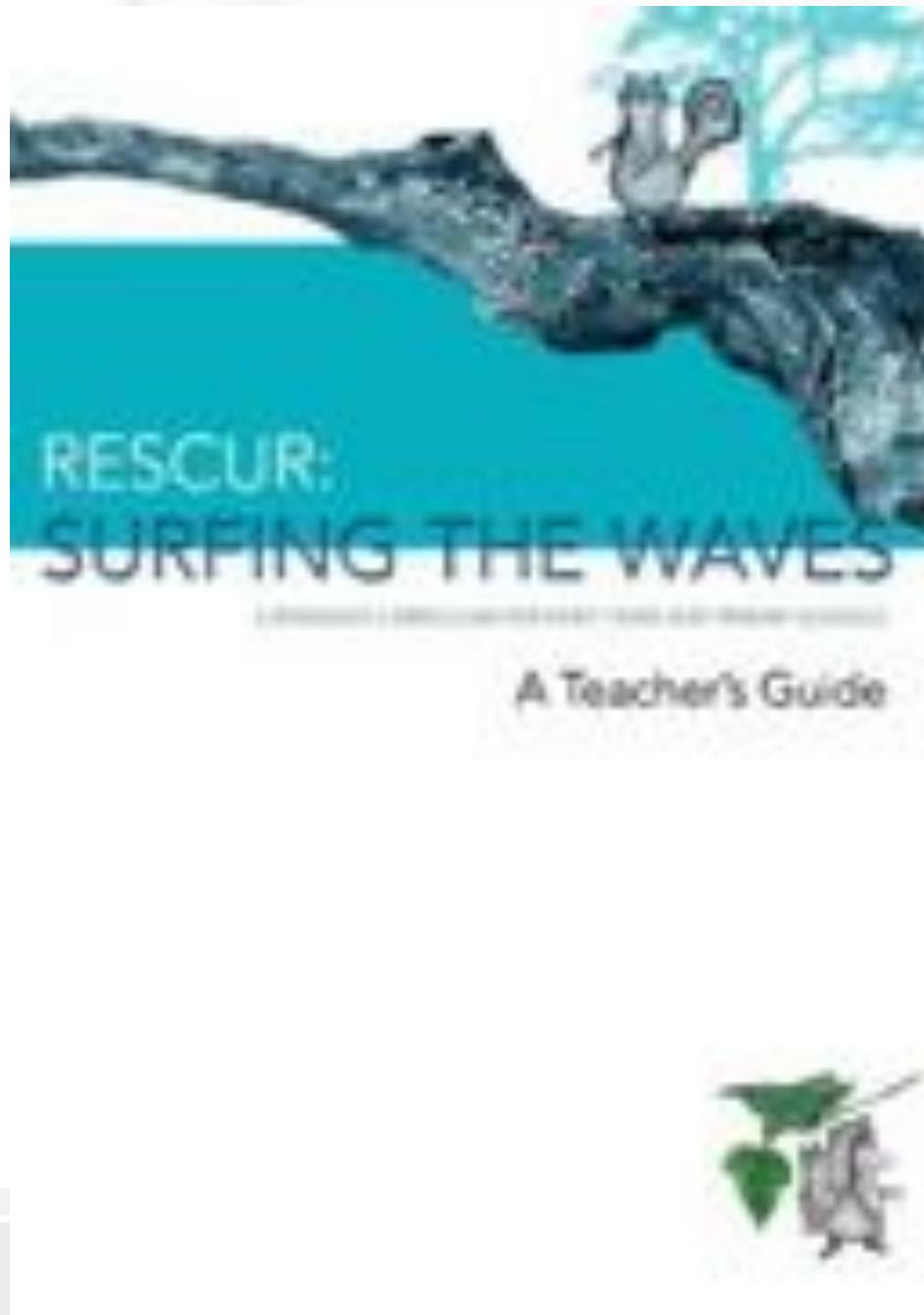
Vježbe za usmjerenje pažnje

1. Disanje
2. Disanje
3. Opuštanje
4. „Skeniranje” tijela
5. Ljubav i brižnost
6. Ljubav i brižnost
7. Napetost i opuštanje
8. Biti ovdje i sada

9. Usredotočiti se na zvukove u okolini
10. Koristiti nos umjesto očiju
11. Opuštanje i naprezanje poput zvijezde
12. Moja životinjska snaga
13. Mjehurići od sapunice
14. Tajne stvari

1 Uvod

2 Okvir kurikuluma

3 Pedagogija kurikuluma

4 Pristup cjelovite škole

5 Otpornost učitelja i odgojitelja

6 Provedba kurikuluma

Literatura

Prilog 1 Primjerak evaluacijske liste učitelja ili odgajatelja

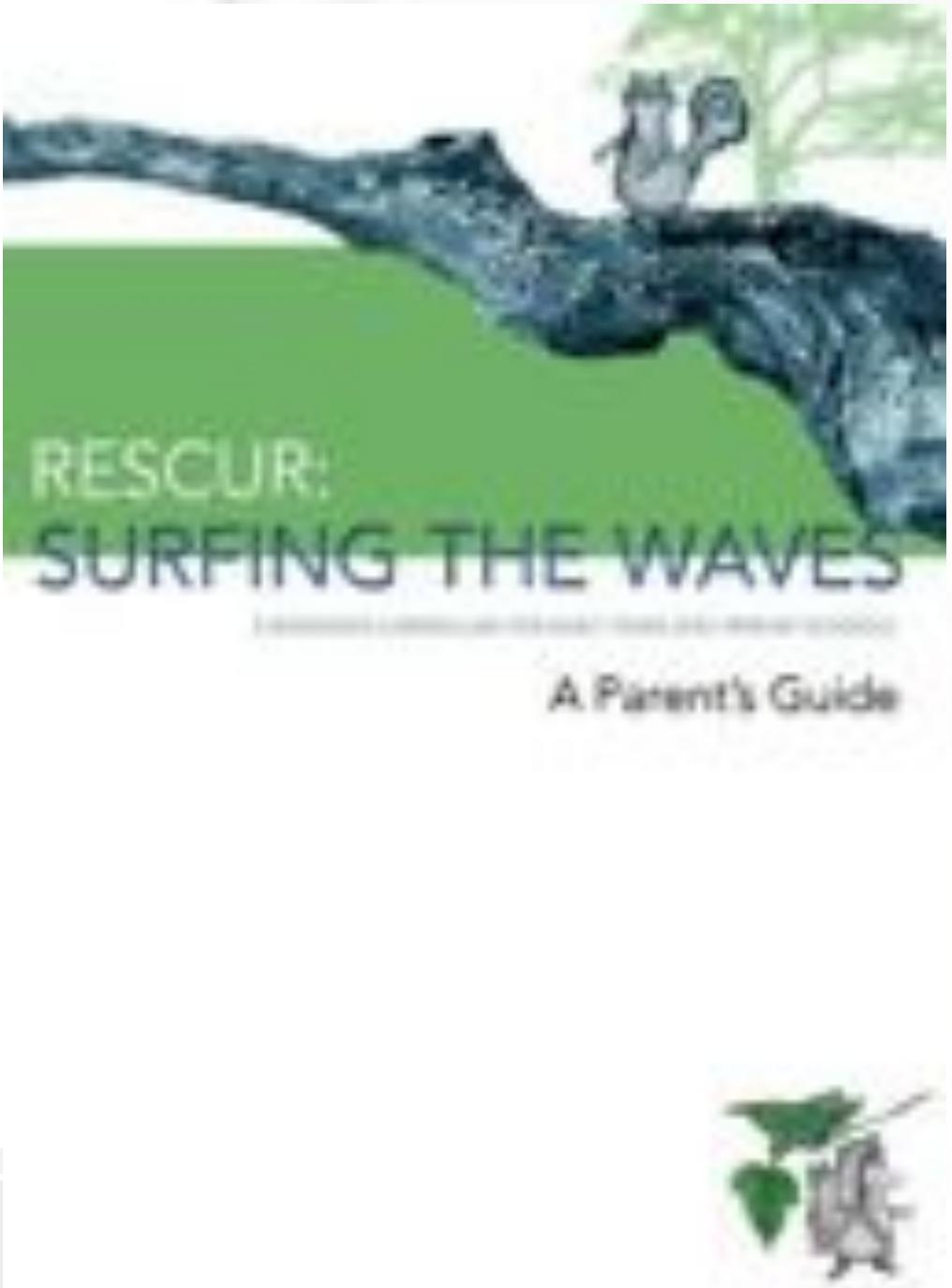
Prilog 2 Primjerak liste za samoprocjenu djeteta

Prilog 3 Indeks provedbe za učitelje i odgojitelje

Prilog 4 Lutke za prste

Prilog 5 Naslovnica portfolija djeteta

Prilog 6 Primjerak postera

- ⌚ **Razvoj komunikacijskih vještina**
 - Učinkovita komunikacija
 - Asertivnost
- ⌚ **Uspostavljanje i održavanje zdravih odnosa**
 - Zdravi odnosi
 - Suradničke vještine, empatija i moralno rasuđivanje
- ⌚ **Razvijanje pozitivnog mišljenja**
 - Pozitivno i optimistično mišljenje
 - Pozitivne emocije
- ⌚ **Razvoj samoodređenja**
 - Rješavanje problema
 - Osnaživanje i autonomija
- ⌚ **Izgradnja osobne snage**
 - Pozitivno poimanje i samopouzdanje
 - Korištenje jakih strana u akademskom i društvenom okruženju
- ⌚ **Pretvaranje izazova u prilike**
 - Suočavanje s nedaćama, gubitkom i promjenom
 - Suočavanje sa sukobima, vršnjačkim odnacivanjem, nasiljem i

1. RAZVOJ KOMUNIKACIJSKIH VJEŠTINA

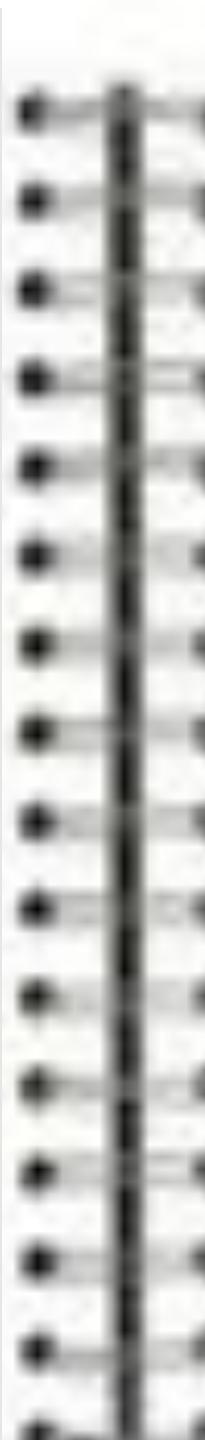
Učinkovita komunikacija

❖ Svakodnevno

❖ Ponekad

✓ Situacija iz života

✓ Aktivnost

Što bih htio/htjela da drugi kažu o meni

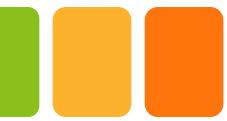
Što mogu poduzeti da se to ostvari?

Pročitajte što je Vaše dijete upisalo u radni listić i razgovarajte s djetetom o tome. Svakako pokažite svoju podršku komentirajući: „O, to je važno“ ili „Da, u potpunosti se slažem s tim.“ Zatim razgovarajte o tome što dijete može poduzeti kako bi ostvarilo svoje želje. Nakon razgovora s djetetom slobodno dodajte i druge stvari.

Prvo razgovarajte o djetetovim prijedlozima, a onda ga zamolite da se sjeti još nekih načina. Predložite dvije ili više stvari koje Vaše dijete može poduzeti. Neka dijete odluči što bi htjelo dodati na listić.

Svakako pokažite svoju podršku i svaki dan pitajte dijete kako napreduje. Kada i Vi i dijete osjetite da je postigao/la što je htio/htjela, proslavite to radeći nešto što dijete voli (na primjer,

RESCUR

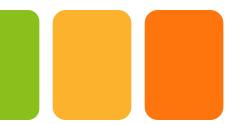
PILOT PROJEKT

DV RAZLIČAK

PETRINJSKA

ZAGREB

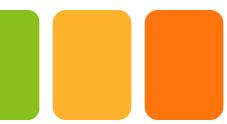

RESCUR

- Edukacija odgojitelja
- Pilot projekt u dječjem vrtiću
Različak

RESCUR

- **Die Drachen**- 24 djece

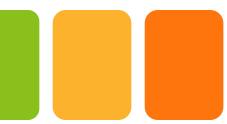
Ana Jurički, Renata Marinković Krvavica

- **Potočnica**- 28 djece, Marija Ivezić, Senka Teški

Fokus grupa 9 djece

- **Cvrčak**- 28 djece Sanja Bukovac, Snježana Horvat Buden

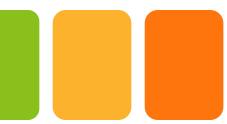
RESCUR

Unaprijeđivanje komunikacijskih vještina

- 1. Asertivno ponašanje: izražavam i zastupam sebe**

- 2. Slušam i razumijem druge**

RESCUR

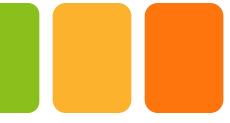
Asertivno ponašanje:
Izražavam i zastupam sebe

- 1. Izražavanje osjećaja i potreba
- 2. Zauzimanje za sebe
- 3. Asertivno rješavanje sukoba

Slušam i razumijem druge

- 1. Učinkovito slušanje
- 2. Empatija
- 3. Komuniciranje ideja i konstruktivno rješavanje problema

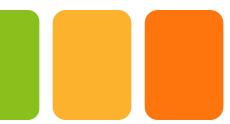
Asertivno ponašanje: izražavam i zastupam sebe

- **1. Izražavanje osjećaja i potreba**
 - 1.1. Svijet osjećaja**

Cilj: pomoći djeci da nauče prepoznati osnovne osjećaje

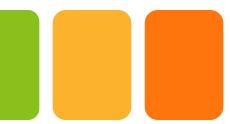
Ishodi: Prepoznavanje i imenovanje osnovnih osjećaja

SVIJET OSJEĆAJA

SVIJET OSJEĆAJA

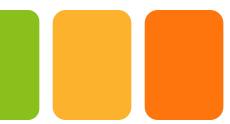

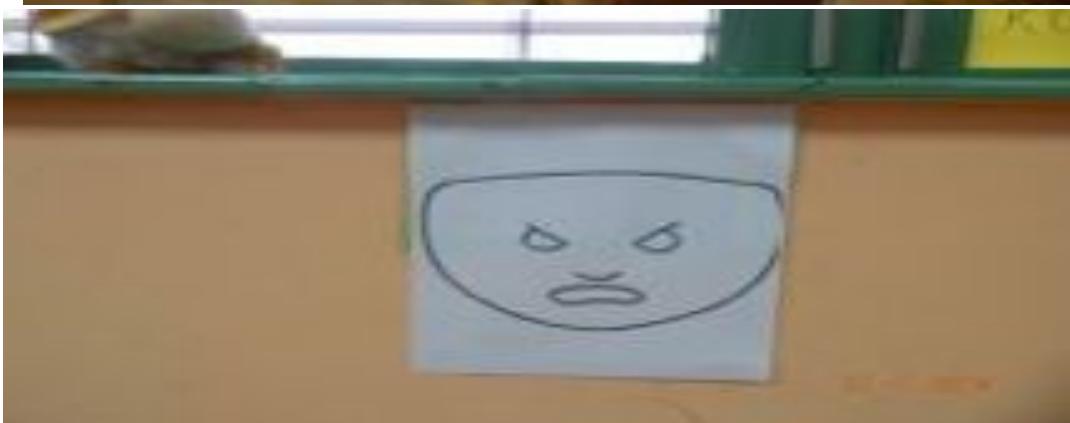
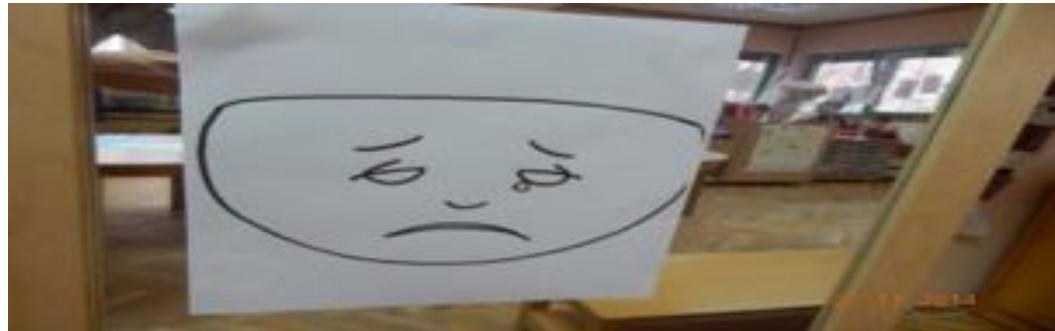
Asertivno ponašanje: izražavam i zastupam sebe

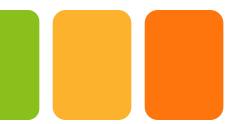
- **1.2. Kako bi tebi bilo da...?**
- **Cilj:** Prepoznavanje i isprobavanje različitih načina izražavanja osjećaja
- **Ishodi:** Imenovanje nekih osjećaja

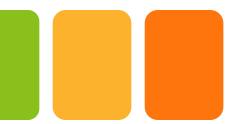
KAKO BI TEBI BILO DA...?

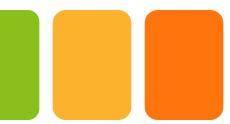
KAKO BI TEBI BILO DA...?

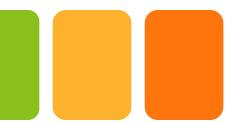
KAKO BI TEBI BILO DA...?

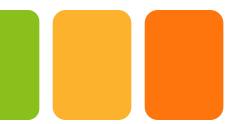
KAKO BI TEBI BILO DA...?

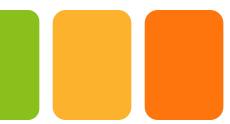
KAKO BI TEBI BILO DA...?

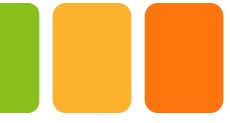
KAKO BI TEBI BILO DA...?

KAKO BI TEBI BILO DA...?

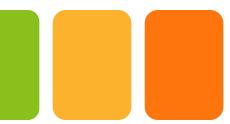

Asertivno ponašanje: izražavam i zastupam sebe

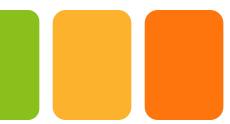
- **1.3. Gdje stanuju moji osjećaji?**
- **Cilj:** Pomoći djeci da prepoznaju u kojem dijelu tijela imaju pojedini osjećaj i kako ga izražavaju
- **Ishod:** Prepoznati kako se osjećam
Jednostavnije i jasnije izraziti to što osjećam

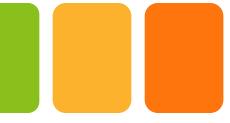
GDJE STANUJU MOJI OSJEĆAJI?

GDJE STANUJU MOJI OSJEĆAJI?

Asertivno ponašanje: izražavam i zastupam sebe

- **2. Zauzimanje za sebe**
 - **2.1. Kako reći ne?**
- **Cilj:** Potaknuti djecu da nauče kako se odgovor “Ne” treba poštovati
- **Ishod:** Uvažavanje kad netko kaže Ne

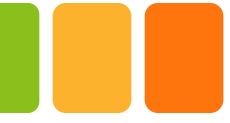
Asertivno ponašanje: izražavam i zastupam sebe

- 2.2. Drugačiji od drugih

Cilj: Potaknuti djecu da koriste ja poruke

Ishodi: Reći drugima što im se ne sviđa, bez da ikoga povrijedim

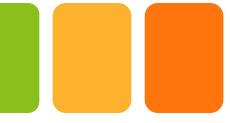

Asertivno ponašanje: izražavam i zastupam sebe

- 2.3. Zlatna riječ Ne
- **Cilj:** Potaknnuti djecu da se zauzmu za sebena način da kažu Ne kad ih se traži da učine nešto neprimjerenog
- **Ishodi:** Reći Ne na prihvatljiv način

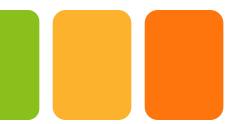

Asertivno ponašanje: izražavam i zastupam sebe

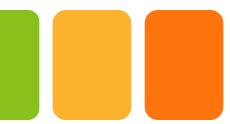
- 3. Asertivno rješavanje sukoba
 - 3.1. Vjeverice budi pristojna!
- **Cilj:** Pomoći djeci da prepoznaju pristojan i nepristojan govor
- **Ishod:** Prepoznati što je pristojan, a što nepristojan govor

VJEVERICE BUDI PRISTOJNA!

VJEVERICE BUDI PRISTOJNA!

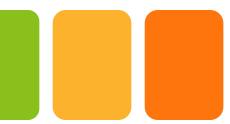

Asertivno ponašanje: izražavam i zastupam sebe

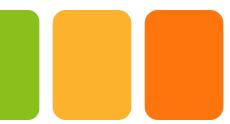
- 3.2.. Sukob ili suradnja
- Cilj: Potaknuti djecu na uočavanje razlika u situacijama koje prikazuju slaganje i sukob
- Ishod: Prepoznati razliku u slaganju i sukobu

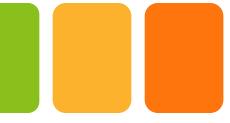
SUKOB ILI SURADNJA

SUKOB ILI SURADNJA

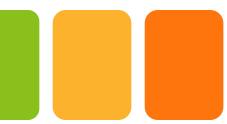

Asertivno ponašanje: izražavam i zastupam sebe

- 3.3. Može i drugačije
- **Cilj:** Potaknnuti djecu na uočavanje razlika u načinima rješavanja sukoba i na prepoznavanje poželjnih i nepoželjnih ponašanja
- **Ishodi:** Prepoznati različite načine rješavanja sukoba i prepoznati koji je način najbolji

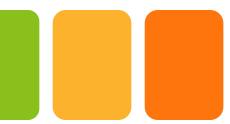

Slušam i razumijem druge

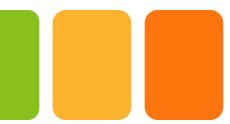
- 1. Učinkovito slušanje
 - 1.1. Pogodi po zvuku
- **Cilj:** Razvoj osjetljivosti na raznolikost zvukova
- **Ishod:** Pažljivije slušati, usporediti i razlikovati zvukove

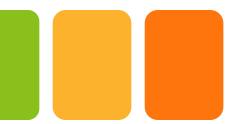
POGODI PO ZVUKU

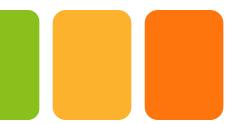
POGODI PO ZVUKU

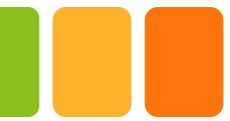
POGODI PO ZVUKU

POGODI PO ZVUKU

Slušam i razumijem druge

- 1.2 Pogodi po glasu
- **Cilj:** Biti zainteresiran slušatelj
- **Ishod:** Pažljivije slušati govornika, primiti kraću slušnu poruku, ne prekidati onoga tko govori, koncentrirati se na ono što druga osoba govori, dati verbalnu ili neverbalnu poruku

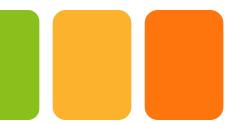

Slušam i razumijem druge

- **1.3. Poslušaj moju priču**
- **Cilj:** Razvijati sposobnost aktivnog slušanja
- **Ishodi:** Pažljivije slušanje sugovornika
 - Govoriti o nečemu što mi je važno

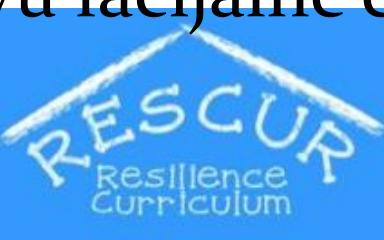
POSLUŠAJ MOJU PRIČU

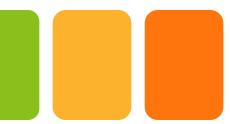

Slušam i razumijem druge

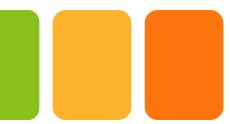
- 2. Empatija
- 2.1. Četiri emocije
- **Cilj:** Razvoj sposobnosti prepoznavanja i imenovanja osnovnih emocija na osnovu facialne ekspresije i govora tijela
- **Ishodi:** Prepoznati i imenovati radost, tugu, ljutnju i strah na osnovu facialne ekspresije i govora tijela

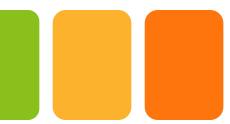
ČETIRI EMOCIJE

ČETIRI EMOCIJE

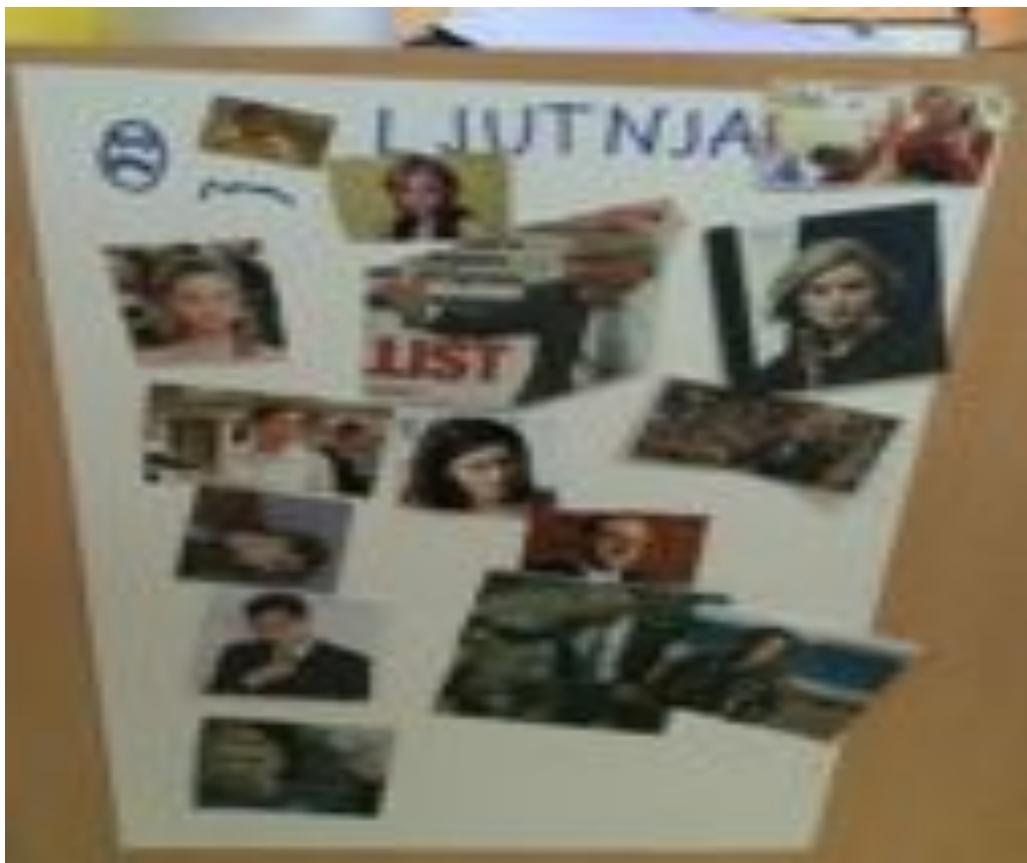

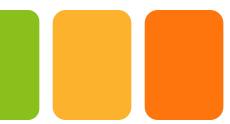
ČETIRI EMOCIJE

ČETIRI EMOCIJE

ČETIRI EMOCIJE

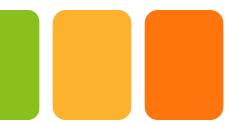

Slušam i razumijem druge

- 2.2. Moja lutka je bolesna
- **Cilj:** Razvoj osjećaja povezanosti i širenje repertoara pozitivnih oblika ponašanja u susretu s teškoćama onih koji su im važni
- **Ishod:** Moći se staviti u poziciju meni važne osobe

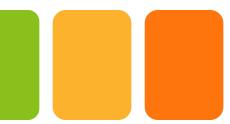
Koristiti pozitivne oblike ponašanja u susretu s tuđim emocijama i tuđom nevoljom

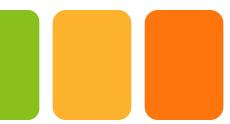
MOJA LUTKA JE BOLESNA

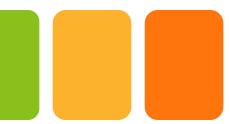
MOJA LUTKA JE BOLESNA

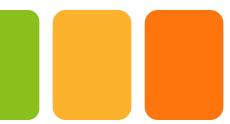
MOJA LUTKA JE BOLESNA

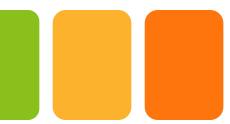
MOJA LUTKA JE BOLESNA

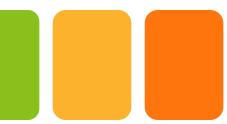
MOJA LUTKA JE BOLESNA

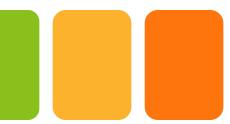
MOJA LUTKA JE BOLESNA

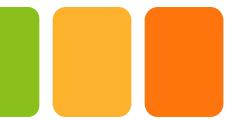
MOJA LUTKA JE BOLESNA

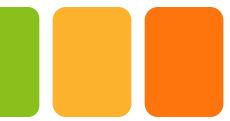
MOJA LUTKA JE BOLESNA

MOJA LUTKA JE BOLESNA

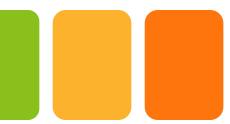

Slušam i razumijem druge

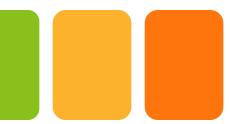
- **2.3. Tuđe cipele**
- **Cilj:** Razvoj sposobnosti uživljavanja u poziciju druge osobe
- **Ishod:** Razumijeti da se različita stanja i okolnosti odražavaju na ljudskom kretanju, položaju tijela i izrazu lica

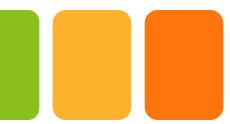
TUĐE CIPELE

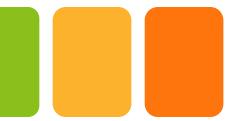
TUDE CIPELE

TUĐE CIPELE

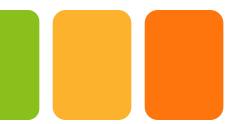

Slušam i razumijem druge

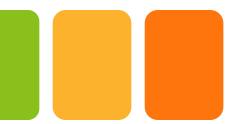
- 3. Komuniciranje ideja i konstruktivno rješavanje problema
 - 3.1. Priče o Crvenkapici
- Cilj: Potaknuti djecu da uoče kako ishodi događaja mogu biti različiti ovisno o ponašanju sudionika
- Ishodi : Vidjeti da za iste situacije postoje različiti ishodi i da je moguć dogovor

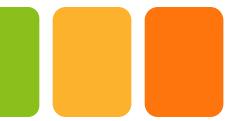
PRIČE O CRVENKAPICI

PRIČE O CRVENKAPICI

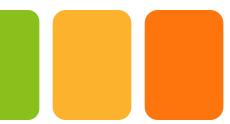

Slušam i razumijem druge

• 3.2. Nedovršena priča

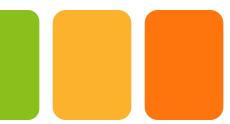
- **Cilj:** Potaknuti djecu da uoče kako ishodi događaja mogu biti različiti ovisno o ponašanju sudionika
- **Ishodi :** Predložiti kako promijeniti tijek događaja da svima bude dobro (win-win rješenje)

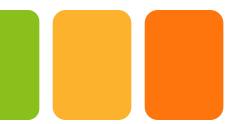
NEDOVRŠENA PRIČA

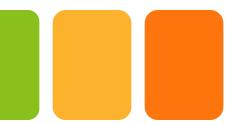
NEDOVRŠENA PRIČA

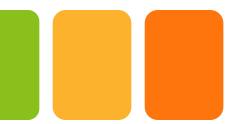
NEDOVRŠENA PRIČA

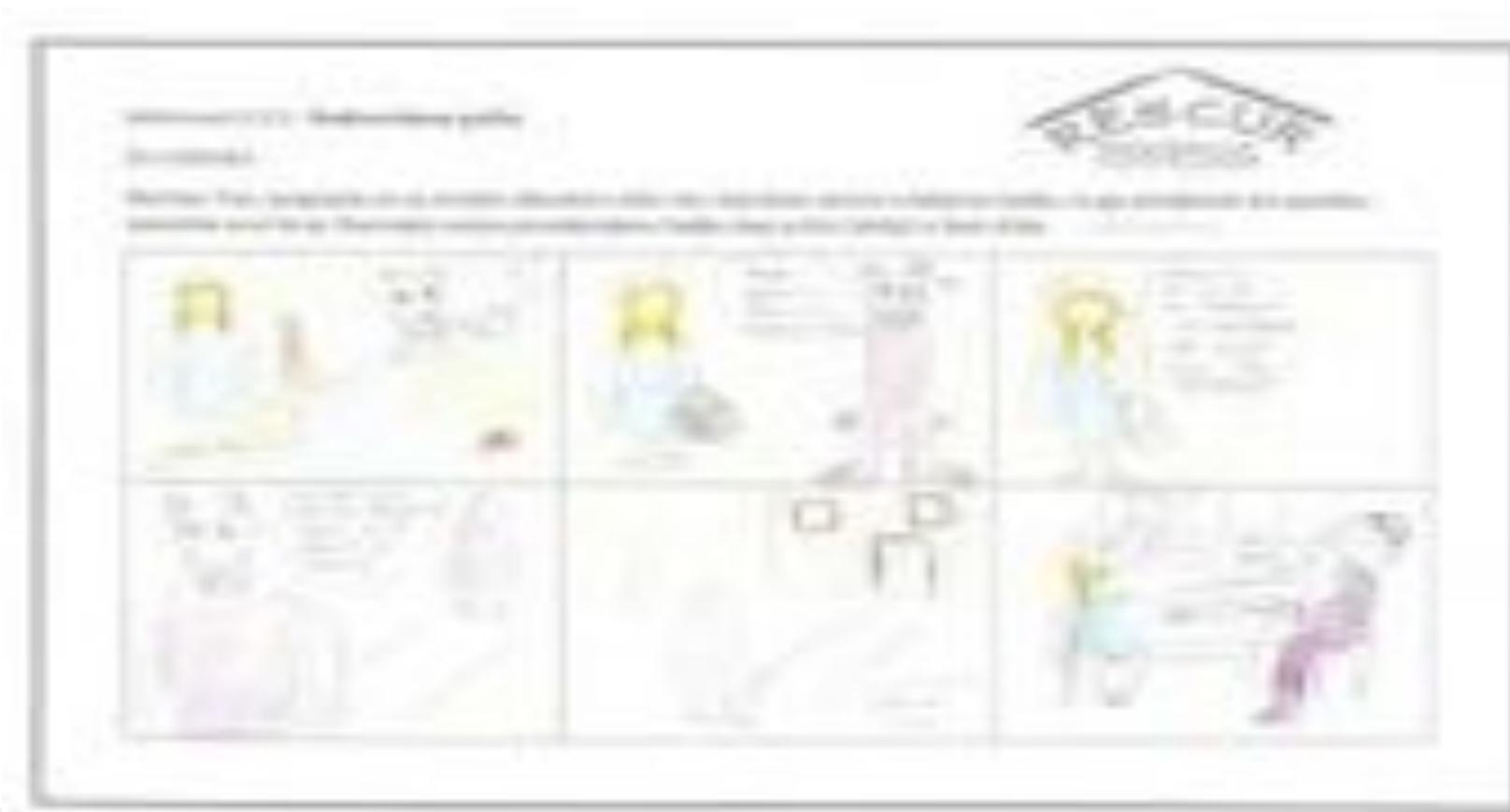

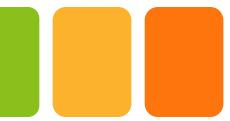
NEDOVRŠENA PRIČA

NEDOVRŠENA PRIČA

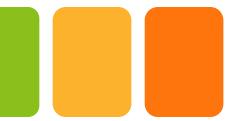

Slušam i razumijem druge

• 3.3. Suradnja

- **Cilj:** Potaknuti djecu da uoče kako je suradnja ponekad jedini način da se riješi problem
- **Ishodi :** Bolje i više surađivati

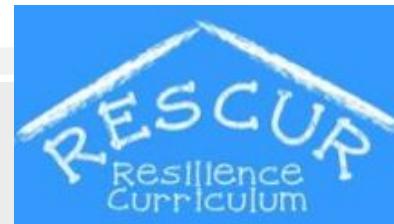
**IT IS EASIER TO BUILD
STRONG CHILDREN
THAN TO REPAIR
BROKEN ADULTS**

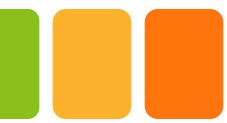
F. DOUGLASS

Pretpostavke i mogućnosti implementacije

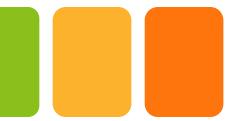

Čarobna kombinacija inspiracije, vjerovanja i velikog truda je nužna za one koji su predani unaprjeđivanju dječjih postignuća i dobrobiti.

Mi znamo način; sada nam treba volja.

Elias & Weissberg, 2000, 192

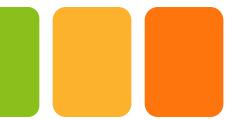

Prepostavke

- Dostupnost priručnika
- Spremnost na implementaciju kurikuluma (individualna i institucionalna)
- Pripremna edukacija

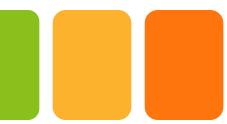

Zašto edukacija?

- Održanje cjelovitosti programa što je ključno za njegovu uspješnost i učinkovitost.
- Osiguravanje ujednačenog poimanja koncepta otpornosti i primjerenog korištenja priručnika.

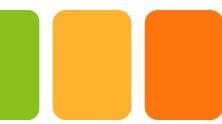

Sadržaj edukacije

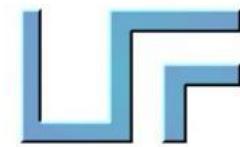

- Koncept otpornosti
- Struktura kurikuluma
- 6 tema
- Suradnja s roditeljima
- Rad s priručnicima
- Evaluacija
 - (interaktivna predavanja i radionice)

Modeli edukacije

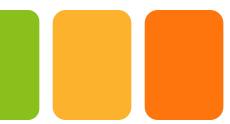

Učiteljski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu

- Centar za cjeloživotno obrazovanje Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
 - individualno, putem prijava polaznika
 - grupno, putem dogovora s vrtićima/školama

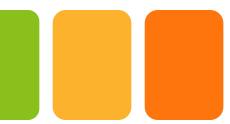

Trajanje edukacije

- 3 dana
- u vremenskim razmacima koji omogućuju postupnost u primjeni kurikuluma
- praćenje, podrška i evaluacija procesa provedbe

Hvala!

Za više informacija:

rridicki@yahoo.com

dejana.bouillet@ufzg.hr

